

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. "Wpływ decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej na postępowanie cywilne w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej"

Pomimo tego, że prawo własności przemysłowej w znaczeniu przedmiotowym uważane jest powszechnie za jeden z działów prawa prywatnego, w polskim systemie prawnym kompetencję do rozstrzygania spraw z zakresu prawa własności przemysłowej przyznano nie tylko sądom orzekającym w postępowaniach cywilnych, ale także Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej (organowi administracji publicznej). Istniejący w tym zakresie dualizm jest źródłem poważnych problemów natury praktycznej, w wielu postępowaniach cywilnych toczących się przed sądem zachodzi bowiem konieczność dokonania oceny znaczenia konkretnej decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (tj. decyzji administracyjnej) dla rozstrzygnięcia sprawy cywilnej i ustalenia, czy decyzja ta wiąże sąd, czy też nie. Równie często w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej pojawia się też problem oceny zakresu kompetencji sądu do samodzielnego rozstrzygnięcia zagadnienia przekazanego do kompetencji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w sytuacji, gdy stosowna decyzja wskazanego organu administracji publicznej nie została jeszcze wydana. Problematyka wpływu decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej na przebieg i wynik postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej ma zatem istotne znaczenie praktyczne, nie doczekała się ona jednak dotąd żadnego monograficznego opracowania.

W złożonej rozprawie doktorskiej podjęto próbę rozstrzygnięcia zagadnienia, czy decyzje Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, a jeżeli tak, to które spośród nich, mogą rzutować prejudycjalnie na wyroki sądów w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej. Na potrzeby opracowania przyjęto, że pod pojęciem prejudycjalności w postępowaniu cywilnym – które nie jest wyrażeniem ustawowym – należy rozumieć zależność rozstrzygnięcia sprawy cywilnej od wyniku innego postępowania, zachodzącą wówczas, gdy merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy nie jest możliwe bez uprzedniego rozstrzygnięcia kwestii prejudycjalnej (szerokie ujęcie prejudycjalności). W konsekwencji uznano więc, że zagadnienie prejudycjalności w postępowaniu cywilnym ma dwa aspekty, z których pierwszy dotyczy zakresu oddziaływania rozstrzygnięcia, jakie zapadło już przed właściwym sądem lub organem administracji publicznej na orzeczenie sądu w sprawie cywilnej (jego mocy wiążącej), drugi natomiast – zakresu kompetencji sądu do samodzielnego rozstrzygnięcia kwestii prejudycjalnej w sytuacji, gdy nie została ona jeszcze rozstrzygnięta we właściwym dla niej postępowaniu. Zważywszy na przyjętą definicję prejudycjalności, w dysertacji odrębnie przeanalizowano zagadnienie związania sądu decyzją Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz problematykę zawieszenia postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej z uwagi na zależność od uprzedniej decyzji tego organu administracji publicznej (art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c.).

Rozprawa doktorska składa się z czterech rozdziałów, poprzedzonych wstępem i zwieńczonych zakończeniem. W rozdziale pierwszym, mającym charakter wprowadzenia do bardziej szczegółowych rozważań, wyjaśniono przede wszystkim, które sprawy z zakresu prawa własności przemysłowej rozpoznawane są w postępowaniach cywilnych, które zaś w postępowaniach toczących się przed Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej. Zawarto w nim także szerokie uwagi na temat statusu prawnego Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej jako organu administracji publicznej (zgodnie z art. 259 p.w.p. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej jest centralnym organem administracji rządowej w sprawach z zakresu własności przemysłowej) oraz na temat charakteru postępowań toczących się przed tym organem. Podkreślono, że w sprawach, których rozpoznawanie przekazano do kompetencji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, droga sądowa w postępowaniu cywilnym jest wyłączona. Postępowania toczące się przed Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej uznano za szczególne postępowania administracyjne, a wydawane przez ten organ decyzje – za decyzje administracyjne w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.

W drugim rozdziale rozprawy omówiono zagadnienie prejudycjalności w postępowaniu cywilnym i podjęto próbę uporządkowania poglądów wyrażanych na ten temat w nauce. W pierwszej kolejności dokonano rozróżnienia pomiędzy przypadkami zależności prejudycjalnej, a innymi przypadkami relacji zachodzących pomiędzy postępowaniem administracyjnym, a postępowaniem cywilnym (m. in. przypadkami tzw. przemienności dróg postępowania, czy wpływu postępowań prejurysdykcyjnych na dopuszczalność drogi sądowej w sprawach cywilnych) i wyrażono stanowisko, że oddziaływanie decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej na postępowanie cywilne nie przybiera postaci żadnej z opisanych relacji niebędących zależnością prejudycjalną. Następnie przedstawiono definicję pojęcia prejudycjalności w postępowaniu cywilnym, omówiono teoretyczne metody rozstrzygania zagadnień prejudycjalnych oraz zwrócono uwagę na fakt, że przypadki, w których sąd jest pozbawiony kompetencji do rozstrzygnięcia zagadnienia prejudycjalnego stanowią przykłady ograniczeń samodzielności jurysdykcyjnej sądu cywilnego. Zajmując stanowisko w sporze na temat sposobu kwalifikacji rozstrzygnięć prejudycjalnych na płaszczyźnie podstawy orzeczenia sądu w sprawie cywilnej przyjęto, że rozstrzygnięcia te należy traktować jako elementy podstawy faktycznej, a nie podstawy prawnej orzeczenia.

Trzeci rozdział rozprawy obejmuje prezentację zagadnień dotyczących mocy wiążącej decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej dla sądu cywilnego. W rozdziale tym wskazano przede wszystkim, że związanie sądu decyzją Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej nie jest równoznaczne ze związaniem ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez organ administracji publicznej, ale wyraża się w tym, że sąd jest obowiązany uwzględnić stan prawny ukształtowany lub ustalony poprzez wydanie decyzji. Odnosząc się do problemu związania deklaratywną decyzją Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej przyjęto, że sąd cywilny związany jest nie tylko decyzjami wydanymi w sprawach ze stosunków administracyjnoprawnych, ale także decyzjami, które zapadły w

sprawach o merytorycznie cywilnoprawnej naturze. W rozdziale tym przeanalizowano również bardziej szczegółowe zagadnienia: zakresu związania sądu konkretnymi decyzjami Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (w szczególności decyzją o udzieleniu prawa bezwzględnego wyłącznego w sytuacji, gdy pozwany powołuje się na nią w obronie przed roszczeniem osoby trzeciej), jak też wpływu wadliwości decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej na zakres związania sądu tą decyzją.

Rozdział czwarty rozprawy poświęcony został natomiast zagadnieniu zawieszenia postępowania cywilnego na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. ze względu na zależność rozstrzygnięcia od uprzedniej decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. W rozdziale tym wskazano, że chociaż z przepisu art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. wynika, iż zawieszenie postępowania z uwagi na zależność od decyzji organu administracji publicznej ma charakter fakultatywny, to jednak w przypadkach prejudycjalnej zależności orzeczenia sądu od decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, rozstrzyganie kwestii prejudycjalnej w odrębnym postępowaniu powinno stanowić regułę. Mając na uwadze potencjalną częstotliwość występowania przypadków zależności prejudycjalnej od decyzji Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz związaną z tym konieczność zawieszenia postępowania cywilnego, uznano jednak, że aktualny model dochodzenia roszczeń w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej nie spełnia w optymalnym zakresie kryteriów efektywności postępowania cywilnego. W ostatniej części opracowania zaprezentowano zatem postulaty *de lege ferenda* i wskazano, że najlepszym sposobem na podniesienie poziomu efektywności postępowań cywilnych w sprawach z zakresu prawa własności przemysłowej byłoby przyznanie sądowi szerszych uprawnień do samodzielnego rozstrzygania kwestii, które aktualnie najczęściej wywołują problem prejudycjalności (bez równoczesnego odbierania kompetencji Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej lub z jednoczesnym wyłączeniem części spraw spod właściwości tego organu, ewentualnie zaś poprzez przyjęcie rozwiązania wzorowanego na systemie unijnych znaków towarowych i wzorów przemysłowych, tj. przez pozbawienie Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej kompetencji do rozstrzygania niektórych spraw wyłącznie w razie zgłoszenia przez pozwanego stosownego powództwa wzajemnego w sprawie z zakresu prawa własności przemysłowej).